

Vlaams
Parlement

stuk **1373** (2011-2012) – Nr. 5
ingediend op 2 februari 2012 (2011-2012)

Hoorzitting

over het dossier van de Gemeentelijke Holding,
met de heer Jean-Luc Dehaene, voorzitter van Dexia NV

Verslag

namens de Verenigde Commissies voor Algemeen Beleid,
Financiën en Begroting
en voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie,
Inburgering en Toerisme
uitgebracht door de heren Matthias Diependaele en Joris Van Hauthem

Samenstelling van de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:

de heer Ward Kennes, mevrouw Griet Smaers, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
de heren Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;
de heren Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij;
de heren Ludo Sannen, Bart Van Malderen;
de heren Jan Peumans, Kris Van Dijck;
de heer Lode Vereeck;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de heren Ludwig Caluwé, Dirk de Kort, Jan Durnez, Johan Sauwens;
de heer Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de heren Marino Keulen, Bart Tommelein;
de heren John Crombez, Bart Martens;
de heren Matthias Diependaele, Marc Hendrickx;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Bart Caron.

Samenstelling van de commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme:

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Jan Verfaillie;
de heren Stefaan Sintobin, Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers;
de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Annick De Ridder;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
de heren Lieven Dehandschutter, Willy Segers;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

mevrouw Vera Jans, de heer Jan Laurys, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Johan Verstreken;
de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de heer Marc Vanden Bussche, mevrouw Khadija Zamouri;
de heer Steve D'Hulster, mevrouw Fatma Pehlivan;
mevrouw Lies Jans, de heer Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

1373 (2011-2012) – Nr. 1 t.e.m. 4: Verslagen over hoorzitting

Op 19 oktober 2011 besliste het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement om het dossier in verband met de recente ontwikkelingen in verband met de Gemeentelijke Holding te verwijzen naar de Verenigde Commissies voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme.

De Verenigde Commissies voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme hield op donderdag 1 december 2011 een tweede hoorzitting met de heer Jean-Luc Dehaene, voorzitter van Dexia NV.

I. UITEENZETTING DOOR DE HEER JEAN-LUC DEHAENE

Met het oog op deze hoorzittingen, konden op voorhand vragen voorgelegd worden aan de heer Jean-Luc Dehaene. De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, stelt vast dat blijkbaar alleen sp.a op voorhand schriftelijke vragen heeft bezorgd. Hij stelt voor dat de heer Dehaene eerst daarop ingaat.

De heer *Jean-Luc Dehaene* merkt vooreerst op dat de vragen die hem gesteld zijn, eigenlijk niet rechtstreeks iets te maken hebben met de Gemeentelijke Holding. Daarenboven zijn ze gebaseerd op de informatie verstrekt in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Hij vraagt om dubbel werk te vermijden.

Voor enige uitspraak over de periode voor 2008, kan de heer Dehaene enkel voortgaan op getuigenissen en niet op eigen ervaring, want hij was toen nog niet aangesteld bij Dexia. Hij stelt vast dat anderen wel opmerkingen geven over periodes dat ze zelf niet meer bij de groep werkten. Over de periode voor 2008 benadrukt de heer Dehaene, wat de heer Piret trouwens bevestigd heeft in de Kamer, dat het risicomanagement van het directiecomité herhaaldelijk gewezen heeft op het probleem van liquiditeit en de risico's van het Dexiamodel. Volgens de getuigen die de heer Dehaene hoorde, zouden die waarschuwingen nooit aan het auditcomité of aan de raad van bestuur gemeld zijn.

In 2006 is een businessplan voorgesteld aan de raad van bestuur en aan de aandeelhouders van Dexia, dat het model van Dexia met kortetermijnfinanciering voor langetermijnengagementen de jaren erop gewoon voortzette. Daarbij komt nog dat de enorme groei van de portefeuille vooral plaatsvond tussen 2006 en 2008. De heer Dehaene kent geen enkel document van voor 2008 waarin een splitsing werd voorgesteld. Hij heeft wel weet van een document daterend van de helft van 2008 waarin aan de raad van bestuur en de ondernemingsraad een voorstel tot groepscentralisatie, met de naam DNA, werd voorgesteld. In 2008, bij de eerste kapitaalverhoging, maakte de heer Dehaene nog geen deel uit van de groep. Alle getuigen bevestigen echter dat Dexia op dat ogenblik geen enkel voorstel tot splitsing naar voren schoof. Eens gekozen voor een kapitaalverhoging van de groep, werd een splitsing zinloos. Een CEO die beseft dat het model niet goed is, geen vat heeft op zijn directiecomité en toch aanblijft, neemt zijn verantwoordelijkheid niet.

Wat het gemeenschappelijke onderzoek van de drie toezichthouders betreft, is het document waar de heer Mariani naar verwezen heeft in de Kamercommissie geen officieel document van de Franse regulator, maar een document van het Franse lid van de gezamenlijke missie. De heer Dehaene heeft geen kennis van een gemeenschappelijk document, maar dat moeten de toezichthouders dan maar bevestigen.

Voor details over de afbouw van de portefeuille verwijst de heer Dehaene naar de powerpointpresentatie van de heer Mariani in de Kamer. Hij benadrukt dat Dexia de afbouw van 10 miljard euro per jaar op vraag van de Europese Commissie opgeschroefd heeft naar 15 miljard euro per jaar, maar in praktijk 20 miljard euro per jaar van de hand heeft gedaan. In 2011 is dat tempo dus opgedreven onder meer door de verkoop van 'financial

products'. De heer Dehaene heeft nog twee bemerkingen, die in het perspectief van het moment geplaatst dienen te worden. In 2008 was het voor de analisten, maar ook voor de nieuwe bestuurders van Dexia zonneklaar dat het hoofdrisico FSA was, terwijl de directie van Dexia, zelfs tot juist voor de crisis van 2008, in FSA geen probleem zag, ondanks het feit dat ze in de raad van bestuur van FSA zat. Ten tweede was er op dat ogenblik nog geen sprake van een crisis van overheidsobligaties. De algemeen geldende opinie was integendeel dat ze de veiligste belegging waren voor banken. De obligaties konden daarenboven als tegenwaarde dienen om liquide middelen te bekomen op alle markten. In alle discussies wordt vergeten dat Dexia zich gespecialiseerd had in zeer langetermijnverbindingen, die moeilijker verhandelbaar zijn. Ook de Europese Centrale Bank kocht geen obligaties die langer liepen dan tien jaar.

De 'legacy' is maar een deel van de totale portefeuille. In de onderhandelingen met de Europese Unie over het saneringsplan is de zogenaamde legacy, eigenlijk de overbodige portefeuille, gedefinieerd en een tijdsplanning voor verkoop afgesproken. Dat gebeurde pas in 31 december 2009. De heer Dehaene heeft, om de vraag van sp.a te beantwoorden, gevraagd een overzicht van de legacy-portefeuille op 31 december 2008 te reconstrueren. Hij vermoedt echter dat er geen grote verschuivingen in de risico's gebeurd zijn tussen 31 december 2008 en 2010.

De EU heeft de stopzetting van de staatswaarborg op de interbankenleningen geëist omdat het een vorm van staatshulp is die maar voor een beperkte periode toegestaan is. Daarenboven waren dergelijke leningen duur. Eens de markt zich hersteld had, besloot Dexia tegen juni 2010 daarvan af te zien.

Het klopt dat het beleid van de groep meer gecentraliseerd is, ook op vlak van beheer liquide middelen, juridische zaken en risicobeheer. Dat was volgens de heer Dehaene nodig. Centralisatie strookte met het DNA-plan van de vorige directie dat zelfs een Europees statuut beoogde. Op vraag van de CBFA heeft Dexia een 'governance' document opgesteld dat besproken is in de verschillende groepen en hun raden van bestuur en goedgekeurd is door de raad van bestuur van Dexia NV. Daarin staat duidelijk op welk niveau de beslissingen genomen worden en welke graad van autonomie er mogelijk is voor de verschillende functies. Het auditcomité van Dexia Bank heeft zijn rol altijd gespeeld en heeft bijvoorbeeld geregeld vragen gesteld over de intergroepenfinanciering.

De heer Mariani heeft een overzicht gegeven van de missies van de toezichthouder bij de groep en bij de entiteiten. De toezichthouder bracht ook plaatsbezoeken. Daarvan vindt de heer Dehaene geen bewijzen vóór 2008. De regulator heeft de sterkste waarschuwingen gegeven aan DCL. Die waren echter geen verrassing voor de nieuwe bestuurders die zich bewust waren van de zogenaamde balkanisering van de groep. Tot dat inzicht was ook de vorige directie gekomen want het DNA-plan wou aan dat probleem deels verhelpen.

De heer Dehaene herhaalt dat het management beslist over de swaps. Het doel was een intrestrisico op lange termijn te vermijden. Voor 2008 werd het intrestrisico als een groter risico beschouwd dan het liquiditeitsrisico omdat niemand verwachtte dat de interbankenmarkt zou stokken. De dienst ALM, het thesauriebeheer, heeft zonder intrestdekking heel wat operaties voor eigen rekening gedaan, dus eigenlijk met een zuiver speculatief karakter. Zo heeft het heel wat winst geboekt, maar ook het grote verlies in 2008. De heer Dehaene herhaalt dat bij zijn aantreden niet alleen de marktzalen gefuseerd werden maar er ook een radicaal einde gemaakt werd aan de operaties voor eigen rekening.

Vanaf het begin maakten interbankenoperaties deel uit van het model van Dexia. Vanaf 2009 werd dat een bijzonder aandachtspunt. In die jaren nog niet omdat het uit de hand liep. De interbankenoperaties tussen Dexia en DCL konden door de verbeterde liquiditeitspositie immers verminderd worden tot normale proporties. Pas in mei en juni 2011 zouden ze opnieuw pieken. De problemen zijn ontstaan toen een Europese richtlijn beper-

kingen stelde aan de interbankenleningen en specifieke regelingen oplegde voor intergroepleningen. Dexia Holding is geen bank waardoor leningen tussen Dexia en DCL dus niet werden beschouwd als intergroepleningen. Daarom is nagegaan of Dexia Holding geen bankstatuut kon krijgen. Rekening houdend met de criteria van de Bankcommissie en het feit dat de holding bepaalde kenmerken van een bank niet vertoonde bleek het niet mogelijk het statuut van bank voor Dexia NV te krijgen. Dexia heeft daarop verschillende formules bestudeerd onder meer een fusie tussen Dexia Bank België en Dexia Holding. De heer Dehaene heeft altijd enig voorbehoud gemaakt bij dat plan. Hij was ervan overtuigd dat eens de herstructurering na vier jaar rond zou zijn, het model in vraag gesteld zou worden. Dat zou moeilijker zijn als bank en holding gefuseerd waren.

De Bankcommissie had ondertussen een reglement opgesteld waarbij de Europese richtlijn pas in voege zou treden op 31 december 2012. Tijdens die overgangperiode zou het probleem wel gevolgd worden, maar zich nog niet scherp stellen. Zo gauw de Nationale Bank van België de controle overnam, vroeg Dexia om enkele mildere regels van de richtlijn, die de CBFA niet toepaste, alsnog in Belgische regels om te zetten. De Nationale Bank en daarvoor de Bankcommissie zijn altijd perfect op de hoogte gehouden van de flux van Dexia Bank naar DCL. Zowel in het akkoord over de koop van de bank door de staat, als over de staatswaarborg is de geleidelijke maar toch systematische afbouw van die kredietlijnen vastgelegd.

Sp.a vroeg voorts of de bestuurders de Belgische belangen voldoende behartigd hadden. De vraag is natuurlijk wat men onder ‘de Belgische belangen’ moet begrijpen. Na de kapitaalverhoging van 2008, toen er dus niet voor geopteerd werd om noch FSA, noch de portefeuille te isoleren, was iedereen zich ervan bewust dat Dexia geleidelijk moest evolueren naar normale verhoudingen voor een bank. Dit was dus in het gemeenschappelijke belang. Tijdens zijn voorzitterschap heeft de heer Dehaene nooit richtlijnen in een andere zin gekregen. Zowel de Bankcommissie als de Nationale Bank als de (federale) minister van Financiën hebben steeds felicitaties gegeven over de manier waarop het herstructureringsplan werd doorgevoerd.

Het zou kunnen dat andere banken als BNP en ING de Gemeentelijke Holding strenger behandeld hadden dan Dexia deed, maar de Gemeentelijke Holding was een belangrijke klant van Dexia Bank. Dexia heeft altijd gesteld dat tegenover de kredietopeningen een tegenwaarde moest staan. Lange tijd volstonden de Dexia-aandelen daarvoor. Toen die in waarde daalden, heeft Dexia Bank bijkomende tegenwaarde gevraagd; omdat de Gemeentelijke Holding daar niet over beschikte, hebben de gewesten zich borg gesteld.

II. BESPREKING

De heer *John Crombez* leidt uit de eerste woorden van de heer Dehaene af dat de geheimhouding van wat in een hoorzitting achter gesloten deuren gezegd wordt, relatief is. Hoewel de heer Dehaene wijst op de verschillen, vertoonde de getuigenis van de heer Axel Miller in commissie ook heel wat gelijkenissen met de zijne. Zo zei ook hij dat de eerste acties van de heren Dehaene en Mariani in de lijn van het DNA-plan lagen.

Hij vraagt de heer Dehaene of onderlinge verdeeldheid de Belgische kant op verschillende momenten parten heeft gespeeld zoals de heer Miller zei. Wat is misgelopen en handelen de Belgische bestuurders momenteel op één lijn zodat het dossier zo goed mogelijk afgehandeld wordt? Die vraag is wel degelijk van belang voor de Gemeentelijke Holding omdat diens portefeuille voor vier vijfden uit Dexia-aandelen bestond. Weten over welke informatie elk niveau op elk moment beschikte is om dezelfde reden wezenlijk. Volgens de heer Miller was er tot 2001 eenheid in de groep, na 2001 was er blijkbaar meer discussie over het model. De internationale expansiedrift van Pierre Richard was niet altijd op correcte informatie gebaseerd en lang niet altijd een succes. Ondanks de Belgische kritiek daarop, slaagde de heer Miller er niet in de Belgische zijde te overtuigen van het probleem

met het model. De twee landen keken anders naar de groep en hadden een ander bank-model.

De 60/40-percentverhouding in de garanties dateert van de eerste redding. Is een voortzetting van die verhouding vanuit Belgisch oogpunt goed of slecht? Wat is de kans dat er op die garanties beroep wordt gedaan? Is het zo dat als er bepaalde scenario's werden voorgesteld, de Fransen daarvan niet wouden weten en dat de Belgen zelden of nooit op één lijn stonden en de Belgische positie verdedigden? Is dat inderdaad een deel van het verhaal? Is het zo eenvoudig dat de Fransen gewoon neen konden zeggen en de Belgen zich niet gegroepeerd hebben om tegenwerk te bieden?

De ontwikkelingen van oktober 2011 deden zich in de voor België slechtste omstandigheden voor. 's Maandags was er de aankondiging van de raad van bestuur, wat door de markten als een groot probleem werd gepercipieerd. De communicatie vanuit de raad van bestuur dat er geen beslissing was genomen, en het feit dat het aandeel niet werd geschorst, veroorzaakte onzekerheid en had een nieuwe bankrun in België tot gevolg gehad. De bankrun was in België, omdat het kantorennetwerk in België gesitueerd is. Men moest daarop snel handelen, en men had geen tijd om een betere positie af te dwingen. Hebben ook daar en dan de Belgen zich gegroepeerd?

Is het zo dat op dit moment de Belgische belangen verdedigd worden op een manier dat de Belgische bestuurders op één lijn zitten? Gebeurt de afwikkeling voor Dexia Bank België op de meest degelijke wijze? Had België er beter kunnen uitkomen had men op één lijn gestaan? Wat is er misgelopen?

De heer *Jean-Luc Dehaene* ervaart een spanning bij het definiëren van het Belgisch belang. Het DNA-plan beoogde, net als de plannen van het nieuwe bestuur na 2008, het geheel onder controle te krijgen. De obligatieportefeuille en de buitenlandse filialen zijn aparte aspecten. De obligatieportefeuille werd overmatig uitgebreid op twee jaar tijd, gedeeltelijk om de verliezen op de operaties voor eigen rekening door het switchen van de intrestvoeten te compenseren. De buitenlandse expansie was in belangrijke mate een Frans opzet. Maar zowel in het DNA-project als in het businessplan 2006 bevestigde het volledige management de ambitie om wereldleider te zijn op het vlak van financiering van overheden. Op vragen van de raad van bestuur over FSA werd trouwens altijd geruststellend gereageerd, terwijl FSA eigenlijk het grootste probleem was.

De spanningen tussen België en Frankrijk voor 2008 vonden in belangrijke mate hun oorsprong in de geaborteerde fusie met de Italianen. De Belgen hebben dit tegengehouden, de heer Dehaene weet nog altijd niet of dat terecht was. Daarop zijn de Belgen hun positie in Dexia gaan versterken. De heer Dehaene heeft weet van spanningen tussen Belgen en Fransen in het directiecomité, maar uit de verslagen van de raad van bestuur blijken geen tegenstellingen. Na 2008 hebben de Fransen zich mogelijks verzet tegen bepaalde formules, maar niet tegen de splitsing, want die werd namelijk nooit voorgesteld. Wel was er een voorstel om FSA af te splitsen. Dat is verworpen met als gevolg de kapitaalverhoging voor het geheel.

De heer *John Crombez* had begrepen dat de laatste dagen van september beslist is tot een kapitaalverhoging. Enkele dagen later zou er dan opnieuw overlegd zijn met de huidige baas van het IMF over de vraag of FSA moest worden afgesplitst. Ondanks het aandringen van Belgische zijde, weigerde Frankrijk om FSA af te splitsen.

De heer *Jean-Luc Dehaene* heeft in voorbereiding van deze hoorzitting de getuigen nogmaals ondervraagd. Die zeggen dat in 2008 de splitsing niet aan de orde was en ook niet voorgesteld werd door Dexia. Wel is voorgesteld om FSA af te zonderen. Daartegen is er effectief verzet geweest.

Dadelijk na hun aanstelling was het voor de heren Dehaene en Mariani duidelijk dat Dexia van FSA af moest. Op dat moment hebben ze een vergadering belegd met de ministers waarop ze op de eerste plaats staatswaarborg vroegen op de liquiditeit, dus op de interbankenoperaties, maar ook op een afgezonderde FSA. De Belgische zijde was bereid daarover te praten, mevrouw Lagarde, toenmalig Frans minister, heeft het verworpen. Pas toen FSA later van de hand gedaan werd, is dat toch goedgekeurd. In eerste instantie werd alleen de herverzekeraar verkocht, het jaar erna ook de financial products. Achteraf gezien is de heer Dehaene blij dat mevrouw Lagarde zich toen verzet heeft. Een akkoord tussen België en Frankrijk zonder inspraak van de Amerikanen zou op verzet gestuit zijn, terwijl Dexia op dat moment nog altijd de tweede in rij was voor kredietopeningen bij de Federal Reserve. Als de Federal Reserve Dexia op dat moment drooggelegd had, zat Dexia met een groter probleem.

Dexia Holding had dus eigenlijk drie gestresseerde aandeelhouders, de Gemeentelijke Holding, ARCO en Ethias. Die waren immers afhankelijk van de waardering van het aandeel. De revisoren hadden hen al toegestaan de 'equity' en niet de beurswaarde te hanteren. Anderzijds hadden de aandeelhouders ook dividenden nodig. De ene omdat hij de gemeenten 13 percent op de kapitaalverhoging beloofd had, de andere omdat hij zijn coöperanten moest kunnen vergoeden. Daarbij kwam nog dat de aandeelhouders in belangrijke mate de klanten van Dexia vertegenwoordigden. Eigenlijk mocht Dexia van de Europese Commissie geen dividenden uitkeren, daarom werd de formule van de aandelen gehanteerd. Die betekende ook een verhoging van het kapitaal zodat Dexia begin 2011 terug een tier 1 van 13 percent had, dus eigenlijk te hoog voor de kapitaalbehoeften. De Nationale Bank wou, na overleg met de operatoren, Dexia verplichten de 13 percent aan te houden, maar Dexia vroeg en kreeg uiteindelijk de mogelijkheid om de tier 1 tussen 11 en 13 percent te brengen om de portefeuille sneller van de hand te doen.

Die uitleg bewijst volgens de heer Dehaene dat de omschrijving van de Belgische belangen relatief is, dus anders vanuit het oogpunt van de bank, de groep, de aandeelhouders. In 2008 was er uitdrukkelijk gekozen een kapitaalverhoging te laten gelden voor de volledige groep en die uit de moeilijkheden te helpen. De heer Miller beoordeelt het Belgische belang enkel vanuit de bank. Net voor de heer Dehaene voorzitter werd, heeft de heer Miller inderdaad bij hem voor splitsing gepleit, waarop de heer Dehaene vroeg waarom dat niet tijdens de onderhandelingen tussen de staten naar voren gebracht was. Daarenboven was zijn splitsingsvoorstel nogal rudimentair: de Belgen kregen de bank; DCL en FSA, dus de slechte onderdelen, waren voor Frankrijk. Het alternatief was dat België de bank kocht voor minstens het dubbele van de huidige prijs, maar dan zou de bank deel blijven uitmaken van de groep en dus de last van het geheel dragen. Kortom, de heer Miller deed geen realistisch splitsingsvoorstel.

De heer Dehaene heeft, bij gebrek aan andere richtlijnen, bij zijn aantreden gewoon vastgesteld dat het kapitaal van de groep verhoogd was, dus dat de volledige groep er moest worden doorgehaald. Pas als de groep terug rechtgetrokken was, kon er gepraat worden over splitsing.

De heer *John Crombez* vraagt de heer Dehaene te bevestigen dat de Nationale Bank begin 2011 pleitte voor het behoud van de tier 1 op 13 percent, dus eigenlijk tegen een verdere afbouw.

De heer *Jean-Luc Dehaene* zegt dat die boodschap gebracht is op de jaarlijkse vergadering van de regulatoren. Bedoeling was te anticiperen op Basel III, maar de regulatoren focussten daarmee te eenzijdig op de solvabiliteit en onvoldoende op de liquiditeit, eigenlijk het grondprobleem van Dexia. De directie heeft daarop van de Nationale Bank van België de ruimte gekregen om versneld af te bouwen. Achteraf, toen de liquiditeitsproblemen opdoken, heeft de Nationale Bank gezegd dat het nog sneller had moeten gebeuren.

De heer *Eric Van Rompuy* heeft van de heer Miller begrepen dat de aandeelhouders ARCO en de Gemeentelijke Holding zijn voorstellen tot splitsing bijna als verraad zagen en eigenlijk enkel bekommerd waren om een maximaal dividend en niet om de structuur op lange termijn. Hoe heeft de heer Dehaene de rol van de Gemeentelijke Holding in de raad van bestuur ervaren?

De heer *Jean-Luc Dehaene* heeft geen enkel document uit de periode voor 2008 teruggevonden waarin splitsing wordt voorgesteld, alsook geen enkel verslag van de raad van bestuur dat daarover ging. De waarschuwingen van het risicomanagement over de liquiditeit zijn het directiecomité ter ore gekomen zijn, maar niet de audit of de raad van bestuur. Het is toch vreemd dat de zorg van de heer Miller door niemand gehoord is. Gezien de omvang ervan heeft de raad van bestuur over de winst en dividenden niet veel vragen gesteld, maar wel degelijk over FSA. Het management zei daar geen problemen in te zien.

Na 2008 was de samenstelling van de raad van bestuur niet evenwichtig omdat de Franse referentieaandeelhouders evenveel aandelen vertegenwoordigden als de Belgische, maar slechts twee afgevaardigden telden. Volgens de statuten moet de raad van bestuur echter evenveel Belgen als Fransen hebben, daarom werd de Franse delegatie van de twee afgevaardigden namens de Caisse des Dépôts et Cosignations en één namens de Franse staat, aangevuld met onafhankelijke bestuurders die uit het bankwezen afkomstig waren. Aan Belgische zijde waren er oorspronkelijk geen onafhankelijke bestuurders behalve de voorzitter. Elk van de aandeelhouders was vertegenwoordigd met Nederlandstalige en Fransstalige bestuurders, in het begin waren ze zelfs met drie. Na verloop van tijd slaagde de voorzitter erin toch één Belgische onafhankelijke te laten aanstellen. Die onevenwichtige samenstelling heeft echter nooit voor tegenstellingen gezorgd, tot op het moment dat de statuten het laatste pakket voorstelden: de aankoop door België van Dexia Bank, de DMA-operatie (Dexia Municipal Agency) in Frankrijk, de Luxemburgse operatie en de staatswaarborg. Op dat moment vonden de onafhankelijken dat de statuten de groep moesten nationaliseren. Voorheen was er enkel een verschil in gevoeligheid. De Belgische bank was een retailbank, DCL niet. Negatieve persberichten zorgden dus voor een veel grotere druk op de Belgische tak. De positieve resultaten van de Belgische tak werden in de schaduw gesteld door negatieve resultaten van het geheel. Dat woog sterk op de Belgische bank. Noch de regulatoren of de regeringen hadden echter kritiek op zijn werking: ze vonden de inhoud van het herstructureringsplan goed en stelden vast dat Dexia het goed en sneller uitvoerde dan verplicht.

De heer *Sas van Rouveroy* herhaalt dat de heer Miller het gebrek aan eensgezindheid als een bijzondere kwetsbaarheid van de Belgische tak zag. Uit de uitleg van de heer Dehaene begrijpt hij nu dat eensgezindheid eigenlijk niet veel uitmaakte gezien er geen spanningen waren.

De heer *Jean-Luc Dehaene* vindt dat niet abnormaal gezien alle partijen betrokken waren bij de kapitaalverhoging in 2008. Hij weet niet of de Belgische kant de kapitaalverhoging al dan niet onder druk ondertekend heeft, maar eens die optie van de geleidelijke afbouw genomen, was er geen weg terug. Iedereen was ervan overtuigd dat het mogelijk was. Overheidsobligaties werden op dat moment niet als een probleem beschouwd.

Mevrouw *Griet Smaers* verwijst naar de hoorzitting met de heer Miller. Die beweert dat hij kort voor zijn ontslag verschillende mensen sprak over een splitsing. Een splitsing op dat moment had Dexia voor de situatie van 2011 kunnen behoeden. Splitsing in 2008 zou volgens de heer Miller ook minder gekost hebben dan in 2011. Wat denkt de heer Dehaene over die uitspraken?

De heer *Jean-Luc Dehaene* trekt daaruit de conclusie dat de heer Miller geen bankier was. Als splitsing zo evident was, waarom is die nooit voorgesteld voor 2008? Het bedrijf heeft alarm geslagen bij de regering, waarom heeft de heer Miller toen de splitsing niet voorge-

steld? Alle getuigen van toen hebben de heer Dehaene bevestigd dat er in 2008 nooit een splitsingsvoorstel gedaan is.

Toen de heer Dehaene voorzitter was, heeft de heer Miller wel degelijk de splitsing als de enige oplossing naar voren geschoven: met de bancaire activiteiten voor België en DCL en FSA voor Frankrijk, de grote schuldige in zijn ogen. Hij gaf geen uitleg hoe de splitsing moest gebeuren. Dat was niet evident, Dexia had tenslotte Belgische en Franse aandeelhouders. Een mogelijkheid was de creatie van een ‘bad bank’. Die zou echter tegen een geringe marktwaarde verkocht worden en dus een verlies betekenen, waarna de waarde ervan moest geherkapitaliseerd worden. Een ander alternatief was dat de Belgen de bank zouden kopen, maar dat zou hen meer kosten dan in 2011, de aandeelhouders bleven daarenboven dan deel hebben in het andere deel van de groep. Kortom, die aanpak was niet realistisch. Als splitsen toch haalbaar was, moest dat dan nog gebeuren vóór de kapitaalsverhoging, die had immers enkel zin voor de volledige groep.

De heer *Lode Vereeck* vraagt of de heer Dehaene wist dat een van de aandeelhouders speculeerde tegen de instelling door zijn aandelen ter beschikking te stellen van ‘shorters’.

De heer *Jean-Luc Dehaene* wist daar toen niets van, maar heeft het gelezen in een Knack-artikel. Momenteel wordt de operatie enigszins uit zijn context gerukt. In het kader van het aankoopcontract heeft ARCO beperkt, dus enkel voor de aandelen in het contract, toegestaan dat de bank die namens hen kocht, in een overgangsperiode bepaalde operaties kon doen met die aandelen. Dat aankoopcontract was enigszins ongelukkig omdat het een vaste prijs bedong voor de aandelen die ook nog gold eens de marktprijs onder die waarde zakte.

De heer *John Crombez* weet dat bij de eerste redding niet alleen de afsplitsing van FSA maar ook de creatie van een bad bank op tafel lag. De heer Miller heeft bevestigd dat er vanaf juni een DNA-plan was, maar in september ook een plan B over een splitsing dat enkel door het management bekeken is. Het hoofdplan was het DNA-plan. De heer Miller vond immers dat de verhoudingen in de groep scheefgegroeid waren. Daarom vroeg hij de overheveling van de centrale functies naar Parijs, wat de CBFA tegengehouden heeft. Hadden andere scenario's tot minder financiële impact kunnen leiden?

De heer *Jean-Luc Dehaene* heeft geen documenten teruggevonden van voor 2008, ook niet van het directiecomité, waarin splitsing voorgesteld werd. Zijn gesprekspartners bevestigden dat de afsplitsing van FSA is voorgesteld, mogelijks kan er wel verwarring geweest zijn of het alleen ging om FSA of om alle slechte investeringen. Het voorstel werd toen niet aanvaard, maar zou allicht tot nog meer staatstussenkomst geleid hebben.

De 60/40-verhouding dateert niet van de eerste operatie maar van enkele dagen later. Dexia is echter niet tussenbeide gekomen bij het bepalen van die verhouding. De argumentatie was dat de verhouding in proportie was met de bekende structurele referentie-aandeelhouders.

De heer Dehaene benadrukt tot slot dat Dexia na 2008 ervoor opteerde om zich terug te plooien op zijn kernactiviteiten, dus bancaire activiteiten, in zijn kerngebieden. Het model werd dus helemaal niet voortgezet. Vooral in Frankrijk werden, onder impuls van een Fransman, de activiteiten stopgezet die de grootste risico's inhielden voor Dexia, namelijk FSA, de niet-gecentraliseerde controle, de activiteiten voor eigen beheer en de oncontroleerbare wereldexpansie. Het businessplan van 2006 zette geen van die activiteiten stop.

Eric VAN ROMPUY,
voorzitter

Matthias DIEPENDAELE
Joris VAN HAUTHEM,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ALM	Asset & Liability Management
CBFA	Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen
CEO	Chief Executive Officer
DCL	Dexia Crédit Local
DMA	Dexia Municipal Agency
DNA	Dexia's next ambition
EU	Europese Unie
FSA	Financial Security Assurance
IMF	Internationaal Monetair Fonds